Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ВЕРЕСНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 14, 1985 No. 176. VOL. XCII.

Концертом-бенефісом закінчився сезон в Гантері

Гантер, Н. Й. — В понеділок, 2-го вересня ц.р., закінчився третій сезон серії літніх концертів клясичної музики Центру Української Культури під мистецьким керівництвом проф. д-ра Ігоря Соневицького.

Концертова заля „Гражди" ледве помістила чисельну публіку, яка прийшла послухати світової слави українського співака-баса Метрополітальної опери в Ню Йорку Павла Плішку і відомого піяніста Тому Гринькова.

Кульмінацією концерту, за словами місцевої преси, були твори визначного сучасного українського композитора І. Соневицького, а саме сольоспів „Україні" до слів В. Симоненка і „Над Атлантиком", слова Є. Маланюка, що у виконанні П. Плішки піднесли ентузіястичну публіку на ноги, яка з вигуками „Слава" прославляла композитора, виконавця й акомпаньятора довготривалими оплесками.

Відкрили скульптуру О. Архипенка

Філядельфія (М. Паламар). — Газета „Мистецтво і наука" Пенсильванійського університету в Філядельфії подала до відома, що абстрактна статуя з бронзи короля Соломона є вже відкрита на площі згаданого університету, яка була докінчена після смерти скульптора Олександра Архипенка під наглядом його дружини.

Соломон є відомим жидівським королем, що будував величаві святині й палати, а його батько Давид і дід Саул, будівничі жидівської держави в X столітті до народження Христа, були королями пастушого походження.

У згаданій газеті „Мистецтво і наука" більшу частину короткої статті присвячено скульпторові Архипенкові — американському горожанинові українського походження. Ця статуя Соломона зарахована до найбільших досягнень Олександра Архипенка, який мав мистецькі школи в Парижі, Ню Йорку, Лос Анджелесі і Чікаго та якого зараховують до найбільших мистців модерної культури.

Танцювальний ансамбль „Русалка" вибирається в нове турне

Виннипег, Ман. — Український танцювальний ансамбль „Русалка" з Виннипегу вибирається в нове турне.

Цей заслужений ансамбль, який вже існує 23 роки, здобув для себе та української спільноти велику славу. Це справді світової кляси ансамбль, який постійно репрезентує українців по всіх країнах світу. Він виступив в Мехіко, Італії, Америці, Канаді, Англії на престижевому Единбурзькому фестивалі в Шотляндії, на світовій виставі в Ню Орлінс, ЗСА, під час Олімпіяди в Монтреалю, в „Дизниленд" на Флориді та на багатьох інших престижевих сценах.

„Русалка" також виступила перед членами англійської королівської родини, а саме принца Чарлза і принцеси Анни та перед Папою Павлом Іваном II.

Як передовий український танцювальний ансамбль в Канаді, „Русалка" часто виступає на телебаченні. В Америці ансамбль виступив на мережі Ен-Бі-Сі, а в Канаді на мережі Сі-Бі-Сі. Недавно „Русалка" виступила із своєю власною одногодинною програмою на Сі-Бі-Сі під назвою Многая літа, Русалко!"

Тепер ансамбль, в складі 55 осіб, виступить з концертами в Дітройті в п'ятницю, 11-го жовтня о год. 8-ій вечора, у Воррен Вудс Мидл Гайскул Авдиторії, при 13400 Схід 12 Миля, а на другий день в суботу, 12-го жовтня, о год. 8-ій вечора, в Гемилтоні у Гемилтон Плейс та в Торонто в неділю, 13-го жовтня, о год. 3:30 по полудні в Раєрсон театрі.

Квитки можна вже набувати по всіх українських кредитівках і крамницях, де переважно продаються квитки на українські імпрези.

Москва тепло приймала західньо-німецьких соціялістів

Москва. — Совєтський лідер Міхаїл Горбачов й інші речники Політбюра, Центрального Комітету Ради Міністрів тепло вітали в Москві західньо-німецьких соціял-демократів на чолі з молодим, енергійним і багатонадійним активістом німецьких соціялістів Йоганнесом Равом, що його европейська преса називає „зіркою" тієї партії та евентуальним канцлером в майбутньому, якщо соціял-демократи виграють вибори, чого не можна виключити з огляду на шпигунські скандали та інші труднощі.

У парадній вечері в Кремлі, яка, як каже совєтське пресове агентство ТАСС, „відбувалася в дуже теплій і дружній атмосфері і взаїмному порозумінні", М. Горбачов висунув навіть ідею, щоб західньо-німецькі соціялісти працювали спільно із східніми німцями для створення вільної від нуклеарної зброї зони, яка включала б також обидві Німеччини. Він, Горбачов, забув тільки, кажуть політичні спостерігачі, що Совєтський Союз перший мусів би забрати із Східньої Німеччини свою нуклеарну зброю, головно ракети середнього засягу СС-20 і СС-25 з атомовими головками, та іншу хемічну зброю, яка вважається найбільш небезпечною після нуклеарної.

В делегації німецьких соціялістів був також колишній канцлер Віллі Брандт, який у 1970 роках був найщирішим прихильником політики детанту, що з неї, як відомо, найбільше скористала комуно-московська імперія, вирісши тоді на могутню мілітарну силу, яка загрожує тепер усьому світові. М. Горбачов прийняв В. Брандта на спеціяльній окремій авдієнції і розмовляв з ним „в чотири очі" понад три години.

Йоганнес Рав веде сьогодні подібну до Брандтової політику співпраці з Москвою і країнами східнього бльоку і тому московська пропаганда вже сьогодні веде кампанію в його користь, як майбутнього канцлера в 1987 році. Також з ним Горбачов розмовляв понад дві години часу і розмова включала не тільки вільну від нуклеарної і хемічної зброї зону, але також космічну зброю З'єднаних Стейтів Америки (про совєтську подібну зброю не згадували), від якої дуже відмовляв Рава совєтський лідер і переконував, що Німеччина не повинна співпрацювати із ЗСА над винаходом цієї зброї.

Німецький соціяліст зустрічався також з Віталієм І. Воротніковим, першим секретарем РСФСР, або як пише „Ню Йорк Таймс", „найбільшого стейту" Совєтського Союзу, який звертав увагу німецькому гостеві, що у світі „наростає форма реваншизму" і „ворожі сили збираються міняти кордони усталені і закріплені договорами в Ялті".

Теперішній канцлер західньо-німецького уряду християнський демократ Гельмут Коль зустрічався з М. Горбачовим тільки на похороні Константина Черненка, а поза тим Москва легко ігнорує його і його уряд, який тісно співпрацює з Адміністрацією президента ЗСА Роналда Регена.

На Універсіяді не було кращих українських спортовців

Кобе, Японія (УІС „Смолоскип"). — Від 24-го серпня до 4-го вересня 1985 року тут відбулася чергова Універсіяда '85'. Відкриття Універсіяди доверишв японський престолонаслідник принц Акігіто і під час цієї церемонії промовляли президент Міжнародної федерації університетського спорту Прімо Пебіольо, мейор Кобе та представники університетського спорту.

Мистецьку частину величнього відкриття Універсіяди '85 можна вважати за одну з найкращих в історії. Японці зуміли внести атмосферу дружби між молоддю, показати велич людського духа своїми мелодіями, модерними і кольоритними традиційно - екзотичними танцями, переплітаючи їх з сучасними, найбільш модерними.

В Універсіяді '85 брало участь 3,700 спортсменів з 97 країн світу. Найчисленнішу дружину вислала до Кобе Канада — 333 особи, ЗСА — 332 і СССР — 253. Деякі країни вислали всього по одному-двох спортсменів. З невідомих причин Східня Німеччина, найбільший спортовий конкурент СССР і ЗСА, в Універсіяді взагалі не взяли участі.

Деякий дисонанс в гармонійну процедуру відкриття внесла кількачленна делегація Лівії, коли її представники вмаршерували на стадіон з великим портретом Каддафі.

Деякі відмінності можна було спостерігати у вигляді американської і совєтської груп. Американці увійшли на стадіон у темних одягах, з великими написами "ЮСА". Совєтська делегація, мабуть вперше в історії, вмаршерувала на стадіон не в червоних уніформах з великими написами "СССР", а в сірих. Ніхто зі спортсменів не тримав в руках червоного прапорчика, як це бувало перед тим.

Один совєтський представник сказав, що влада СССР хотіла цим показати „розкутість" своїх спортсменів, хоч якусь дивну пригніченість серед них можна легко спостерігати на кожному кроці.

З невідомих причин до Кобе не прибули найкращі українські спортсмени. В офіційних списках не було імен ані світових чемпіонів Сергія Бубки і Геннадія Авдієнка, ані олімпійського і чемпіона попередньої Універсіяди Сергія Фесенка, ані найкращого сучасного українського гімнаста Богдана Макуца зі Львова. Не було рівнож відомого російського світового чемпіона в плаванні Сальнікова, який, як тут стало відомо, дуже важко хворіє.

РЕЗИДЕНТ КҐБ В ЛОНДОНІ ПОПРОСИВ ПОЛІТИЧНОГО ПРИТУЛКУ В АНГЛІЇ

Лондон. — Англійський уряд повідомив, що резидент КҐБ в Лондоні 46-річний Олег Гордієвський залишився в Англії і перебуває під захистом властей.

О. Гордієвський, який прибув до Англії в червні 1982 року, офіційно вважався радником амбасади СССР, а насправді очолював з недавнього часу резидентуру КҐБ в Лондоні. Отримані від нього дані змусили англійський уряд вислати з країни 25 громадян СССР, в тому числі шістьох дипломатів. Троє з них є першими секретарями совєтської амбасади.

Серед решти 19 є співробітниками торговельного представництва, народного банку, п'ять журналістів, два перекладачі при міжнародних торговельних організаціях, охоронник, шофер і робітник амбасади.

В англійське міністерство закордонних справ був викликаний совєтський уповноважений Лев Парчін, якому було сказано, що громадяни СССР висилаються з країни у зв'язку з діяльністю, „несумісною з їх дипломатичним статусом". Л. Парчінові також дали до відома, що Гордієвський попросив політичного притулку в Англії і його отримав.

Міністерство закордонних справ Англії повідомило, що Гордієвський поступив на роботу в КҐБ в 1962 році. Спеціялісти розглядають його втечу як найбільшу перемогу західніх розвідок з того часу, як у 1978 році на сторону ЗСА перейшов совєтський дипломат Аркадій Шевченко, колишній заступник генерального секретаря ОН.

Такого масового вислання совєтських шпигунів не було з 1971 року, коли з Англії були вислані 105 громадян СССР, яких викрив майор КҐБ Олег Лялін, що втік на Захід.

В заяві міністерства закордонних справ Англії висловлена надія, що виселення 25 громадян СССР не віддб'ється негативно на англійсько-совєтських відносинах: „Наші дії були необхідні з міркувань крайової безпеки, — сказано в заяві, — але ми і далі проводимо курс на поліпшення відносин з Совєтським Союзом". Амбасада СССР, зі свого сторони, заявила, що вважає вислання „недружнім актом", який не має „ніяких підстав", висловила „рішучий протест проти цього провокаційного заходу" і заявила, що „відповідальність за наслідки цих провокаційних дій цілком і повністю лежить на англійській стороні".

Агентство ЮПІ цитує співробітників американської розвідки, зі слів яких представлені Гордієвським дані є „золотою жилою" для західніх спецслужб і піднімуть завісу таємничости над совєтською підготовою до листопадової зустрічі між президентом Роналдом Регеном і Міхаїлом Горбачовим.

Сен. Р. Бирд говорить про зустріч на вершинах

Вашінгтон. — Лідер демократичної меншости в Сенаті Роберт Бирд, який очолював недавно двопартійну делегацію Конгресу на неофіційних відвідинах в Москві, зустрівся з президентом Роналдом Регеном і виклав йому свою точку зору про листопадову зустріч в Женеві з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим.

Р. Бирд вважає, що переговори з М. Горбачовим будуть „важкими, але не неможливими". „Державний діяч типу Горбачова не може не викликати поваги, — сказав сен. Бирд на пресовій конференції після свого відвідання Білого Дому. — Він, безперечно, видатна особистість, хоч і не який-небудь політичний гігант".

Сен. Бирд вважає, що на цей раз Президент матиме можливість не просто вислуховувати звичайні миролюбні заяви, а примусити Горбачова запропонувати конкретний плян роззброєння.

Останнім часом Совєтський Союз виступив з багатьма ініціятивами, більша частина яких є звичайною пропагандою, але деякі з них заслуговують уваги. Так, недавно Горбачов виступив з пропозицією створити в Европі зону, вільну від хемічної зброї. Ця пропозиція зразу ж була відкинута З'єднаними Стейтами Америки, бо безпосередня близькість СССР і його величезна територія роблять створення такої зони не лише без сенсу, але й небезпечним для оборони Заходу.

РОСІЯНИ ПЕРЕХОПЛЮЮТЬ ІНІЦІЯТИВУ У ПЕРЕГОВОРАХ В ЖЕНЕВІ

Вашінгтон. — Голова американської делегації на переговорах у Женеві, Швайцарія, вашінгтонський адвокат Макс Кемпелман у розмові з державним секретаерм Джорджом Шулцом висловив свою турботу, що совєтська тактика перехоплювання ініціятиви з допомогою західніх засобів масової інформації, своїх власних, численних пресових конференцій і заяв самого генерального секретаря Міхаїла Горбачова, може створити у світі враження, що Совєтський Союз дійсно є більше згідливий, виходить з новими ідеями роззброєння, накладення мораторіюму на випробування нуклеарних ракет середнього засягу, а ЗСА тільки відкидають їхні „мирні пропозиції".

Свою турботу М. Кемпелман висунув на передодні започаткування чергової рунди переговорів, яка розпочинається в наступному тижні. Він перестерігав Державний департамент і самого президента Роналда Регена перед новими совєтськими політичними трюками, які мають за завданя внести дезорієнтацію у міжнародному політичному світі і висунути СССР на передове місце борця за мир і редукцію всякої нуклеарної зброї, а натомість поставити З'єднані Стейти Америки в дуже незручне положення і зарахувати їх до табору тих, які підготовляються до нуклеарної війни і не зацікавлені жадною пропозицією роззброєння і створення атмосфери відпруження між Вашінгтоном і Москвою, яка, на думку совєтської пропаганди, єдина може врятувати світ від катастрофи.

Очевидно, М. Кемпелман мав на увазі останні атаки Москви на ЗСА, інтерв'ю М. Горбачова дане кореспондентові американського популярного і почитного журналу „Тайм" та інші більші чи менші успішні виступи совєтських лідерів. Пропозицію Горбачова, наприклад, про створення вільної від нуклеарної і хемічної зброї зони в Европі, яку він висунув у розмові з німецькими соціялістами під час їхніх відвідин Москви минулого тижня, ще й досі обговорюються на сторінках західньої преси, але натомість аргументи Вашінгтону про відхилення совєтських пропозицій вже часто подається в сухій формі і то навіть не на перших сторінках так званої великої преси, контрольованої в більшості ліберальними колами.

У переговорах в Женеві дві сесії можна сміливо зарахувати до неуспішних, хоч друга мала принаймні характер діловости. Росіяни, тримаючись букви присланих їм Політбюром інструкцій, не могли бути гнучкими і тільки повторяли старі фрази про американську космічну зброю і загрозу ЗСА для світу. Совєтські делегати запевняють, що переговори можна зрушити зі місця тільки тоді, як Адміністрація Р. Регена припинить всякі досліди і випробування космічної зброї. Немає навіть сумніву, кажуть політичні спостерігачі, що ці заяви є повторювані виключно для пропаганди і знову ж таки для замішання в американському суспільстві, а головно в обидвох палатах американського Конґресу, яке вже сьогодні так виразно можна бачити.

У Португалії зударились два поїзди

Вісеу, Португалія. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що у висліді зудару двох пасажирських поїздів тут, згідно з ще недокладними інформаціями, загинлуо 300 осіб, а кілька сот були поранені.

Португальський уряд прем'єр-міністра Маріо Соареза проголосив триденну жалобу і покликав до життя спеціяльну урядову комісію яка має перевести докладне слідство, щоб встановити, що було причиною зудару двох посп'шного і льокального поїздів. М. Соарез й інші члени його кабінету, отирмавши вістку про цю дійсно велику трагедію, полетіли негайно на місце випадку.

Пожежники заявили кореспондентам, що три вагони цілковито згоріли, правдоподібно разом з пасажирами, а деякі тільки вилетіли з рейок, або перевернулися. Офіційні урядові і поліційні речники заявили, що це одна з найбільших катастроф на залізниці в історії існування залізничного руху в країні.

У першому звідомленні говориться, що найбільше жертв є серед робітників, які поверталися з вакації до своїх місць праці, і туристів. Поспішний поїзд їхав з Опорто до Франції і загально припускають, що серед пасажирів цього поїзду було чимало французів. Один із врятованих заявив кореспондентам, що він допоміг трьом німецьким туристам видістатися з поїзду до Франції, вже тоді, як горіли вагони. „Видовище було страшнішим від пекла, — заявив Дуарте Коррієва, — люди живцем горіли у вогні і кричали немилосердно, просили порятунку, але я не думаю, що багато врятувалося з горіючих вагонів". Військові і поліційні гелікоптери, вживаючи сильних рефлекторів, кидали жмути світла на місце катастрофи, допомагаючи рятунковим командам і медичному персоналові рятувати людей. Тіла деяких забитих у випадку людей ще й досі лежать під грузами і здуненого заліза, кажуть очевидці.

Представники УВАН вручили цінні видання в дарунку УНСоюзові

Під час вручення книг-дарунку для УНС від УВАН (сидять зліва): д-р І. Флис, проф. д-р Ю. Шевельов і проф. д-р Ярослав Білінський; стоять: В. Сохан, проф. В. Омельченко, проф. О. Федишин і С. Гаврищ.

Джерзі Ситі, Н. Дж. — До Головної Канцелярії УНСоюзу прибули у середу 11-го вересня на побачення з Головною Екзекутивою УНС керівники Української Вільної Академії Наук в ЗСА: президент УВАН проф. д-р Юрій Шевельов, віцепрезидент проф. д-р Ярослав Білінський, генеральний секретар проф. Василь Омельченко та науковий секретар проф. Олег Федишин.

Метою відвідин було розповісти про незвичайно активну діяльність УВАН, передати в дарунок три монументальні томи нових видань Академії та запросити керівників УНС на різні активності й почини Академії, що проводитимуться тепер, вже восени цього року, та особливо в році 1986-му, що його УВАН визначила як „Рік 125-річчя Української Академічної Традиції". У центрі року стоятиме науковий і політичний Київ, „київська традиція вивчення українознавчих дисциплін", бо 125 років тому в Києві була заснована Київська Громада, якраз в рік смерти Тараса Шевченка в 1861 році

(Закінчення на стор. 4)

В СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННО-Африканської Республіки Пітер В. Бота заявив кореспондентам, що його уряд є в процесі дискусії про привернення громадянських прав для 10 мільйонів негритян. Він відмітив, що обговорюватиме цю справу також з представниками чорних на публічних зустрічах і вузьких конференціях. На його думку таке рішення, якщо воно буде переведене в життя, значно зменшить напругу між білим і чорним населенням, бо фактично привернення прав є відходом від політики апартеїду. Консервативні політичні спостерігачі й аналітики кажуть, однак, що наївні сподівання Бота треба подивляти. Він хіба не свідомий того, що Москва й інші комуністичні держави стримлять до розпалення революції в ПАР і від цього пляну вони не відступлять тим більше, що їх громадянська війна чи революція не коштуватиме багато. Гинутимуть в першу чергу негри і білі африканці, а справжні розпалювачі революції комуно-московські імперіялісти, стоятимуть в тіні із заложеними руками і чекатимуть трагічних вислідів.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ підклали у військовому американському шпиталі в Західній Німеччині три великої розривної сили запальні бомби. Військова поліція своєчасно відкрила бомби і повідомила про випадок штутгартську поліцію, яка почала слідство над цією справою, підозріваючи скрайньо-лівих терористів у заплянованому замаху. Три дні перед тим терористи зірвали в повітря радарну станцію поблизу американської ракетної бази на кордоні з Люксембургом. Взагалі тепер ведеться гостра пропагандивна кампанія і терор проти стаціонованих в Европі американських вояків і їхніх родин та іншого цивільного персоналу ЗСА, а навіть проти туристів, американських громадян, які відвідують Західню Европу.

ПЛАТОН Д. МОРОЗОВ, одинокий член Міжнародного Суду в Гаазі, совєтський громадянин, зрезигнував зі свого посту через поганий стан здоров'я. П. Морозов закінчив 79-ий рік життя і вже віддавна просив про звільнення його з цього посту. Про наслідника Морозова рішатиме в кінці вересня і на початку жовтня Генеральна Асамблея ОН і Рада Безпеки цієї міжнародної організації. Кандидатів звичайно висуває генеральний секретар ОН.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ЗСА 57 ГОЛОСАМИ проти 41 відмовився посилити санкції проти Південно-Африканської Республіки, оголошені в понеділок, 9-го вересня, президентом Роналдом Регеном. Як заявив лідер республіканської більшости сенатор Роберт Дол, ні санкції, накладені Президентом, ні більш строгі заходи проти ПАР не припинять нинішнього кровопролиття у Південній Африці.

КРАЙОВА АКАДЕМІЯ наук у ЗСА звернулася до совєтського уряду з проханням звільнити академіка Андрея Сахарова і його жінку Єлену Боннер із заслання. Американська академія заявила совєтським керівникам, що американські вчені глибоко стурбовані тим, що борець за права людини А. Сахаров і його жінка Є. Боннер перебувать уже п'ять років майже в повній ізоляції в засланні, хоч проти них не висунено обвинувачень в порушенні яких-небудь законів.

ЦЬОГО ТИЖНЯ в Кетскильських горах випало від одного до трьох дюймів опадів. Але спеціялісти крайової метеорологічної служби попереджують, що цього мало, щоб скасувати обмеження на вживання води в Ню Йорку. Вода у водозбірниках, які постачають її населенню міста, все ще стоїть на дуже низькому рівні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Громада мусить сказати своє слово

Очевидно маємо на думці велику українську зорганізовану громаду, свідому своїх цілей, яка почувається до морального обов'язку не тільки теоретично обороняти права українського народу на батьківщині і спільноти в діяспорі, але готова у випадку потреби практично домагатися справедливости і стати на оборону доброго українського імени перед нападами й перекручуваннями, проти зумисного промовчування правди про комуно-московський ґеноцид українців, в чому заанґажовані свідомі й несвідомі спільники СССР за кордоном і ненависники українства.

З цього повинні випливати головні наші завдання: дбаючи про добро Америки, одночасно зберігати українське національне обличчя наших поселень поза Україною, вести змагання за політичні й національні права України — землі наших батьків, усіми доступними нам способами і засобами, передусім широкою інформацією та поширенням правди про український нарід серед вільних народів світу, що сприятиме в майбутньому визвольній боротьбі українського народу. Українська діяспора все і завжди повинна пам'ятати, що, не зважаючи на віддаль і час, зацікавлення українців життям в Україні не сміє маліти. Ми не сміємо допустити, щоб процес повільної асиміляції, повільного всякання в чужі середовища аж до цілковитого зникнення нас, як окремішної національної спільноти, став дійсністю. Все це відбилося б некорисно на нашій меті, нашій активності, динамічності та живучості.

У цьому випадку маємо на увазі поміщені в „Свободі" ч. 172 з вівтірка 10-го вересня ц.р. Звіт і Звернення до української громади в ЗСА від „Тимчасового Комітету для навчання про Великий голод", підписаний головою цього Комітету Михайлом Герецем, у якому комітет закликає американсько-українських громадян, зокрема в нюйоркському стейті (аналогічні ситуації можуть існувати або існують також в інших стейтах і країнах) „встати і бути порахованими". Мало того — стати на повний зріст і виступити проти тенденційних заходів наших недругів, які постаралися про викинення із шкільного підручника, зглядно з першого і другого тому видання „Голокост і Ґеноцид" приготованих д-ром Богданом Витвицьким 17-ти сторінок, написаних про Великий голод в Україні, штучно зорганізований Москвою з ціллю винищення українського народу, зокрема його селянської, свідомої національно верстви. В цьому виданні, між іншим, є аж 500 сторінок про жидівський голокост і 40 сторінок про ґеноцид вірменів. Під час другої зустрічі представників Комітету з директором плянування програм у школах у стейті Ню Йорк д-ром Едвардом Лейпором в дні 2-го серпня, ц.р., він заявив, що він і його найближчий співробітник Джордж Ґреґорі не змінили свого становища, яке уважають кращим „з педагогічної точки зору", і тому інформації, хоч оперті на незаперечних доказах про Великий голод в Україні, не друкуватимуть ні в першому ні в другому томах названого підручника. І щойно в третьому томі, що має появитися начебто з друку під кінець цього року, мовляв, буде відведене місце і українському голокостові. З жалем треба підкреслити також, що в уже готових томах є десять місць, де пишеться про українців, як про „коляборантів", чи „поліцаїв" та подібне. Йдеться, отже, не тільки про знеславлення в підручнику, апробованому стейтовою шкільною владою, частини американських українців — платників як-не-як податків, як і інші етнічні групи, а йдеться про майбутню освіту наших дітей.

Що ж хоче від нас Комітет? Він хоче він нас моральної і матеріяльної підтримки. Комітет уважає цю справу життєво важливою і хоче добитися — навіть судовим шляхом — стримання висилки цього підручника до шкіл стейту, які мають дістати книжки вже 25-го вересня ц.р.

Це і робить Тимчасовий Комітет на чолі з інж. М. Герцем. Тепер комітетові потрібні фонди. Чи ж сміємо у такій ситуації стояти осторонь як громада, свідома своїх цілей, прав і завдань? Громада повинна сказати своє слово і виспати щедрі датки на дальший крок Комітету (court injunction), щоб спростувати неправду і направити кривду нанесену українцям, що є американськими громадянами, нічим не гіршими від інших етнічних груп в Америці чи стейті.

М.С.

„РУССКАЯ ПАРТІЯ" В СССР

II

Про так звану „русскую партію" у СССР чимало говориться сьогодні серед нової російської еміграції. Під тим треба розуміти політичну течію різноманітного характеру, яка сьогодні надає тон не лише офіційній совєтській внутрішній та зовнішній політиці, а й стимулює діяльність мільйонів „російських патріотів", оборонців єдности імперії і тих процесів, що проходять в СССР, звичайно, під маскою комунізму й інтернаціоналізму, з метою надати совєтській імперії одноцілий російський характер і таким чином ще більше посилити її агресивно-месіяністичну пробойову силу.

Ця російська шовіністично-імперіяльна течія, що її загально називають „русскою партією" почала набирати ще більшої сили з того часу, як „викриті" Хрущовим злочини Сталіна і сталіністів скомпромітували до решти совєтський комунізм, який після того став лише бездушною візантійщиною, мертвою схоластикою, пропагандивною фразеологією. В пошуках за новою, мобілізуючою імперіяльною „ідеологією" почався відворот до сталінізму, але не лише, як до „порядкуючої" сили, а й до ще більшої ставки на „ідеологію" російського „патріотизму" і імперіялізму.

В цілому ряді совєтських російських журналів в 70-их роках почалася „реабілітація" Сталіна, але не як комуніста чи „соціялістичного" вождя, а „спасителя" імперії, саме російської імперії, як і схвалювання його русифікаційного курсу. Правда, кремлівські керівники на деякий час припинили були це прославлювання Сталіна, як одного з найбільш заслужених будівничих російської імперії, але згодом самі вони почали ще з більшими зусиллями застосовувати супроти неросійських народів цей сталінський русифікаційний курс. Починаючи в часі Брежнєва, цей курс імперіяльно-російської політики триває досьогодні.

Це найкраще видно на сучасному рості культу Сталіна в СССР, передусім в з'язку з 40-літтям святкування перемоги над нацистами. Заслуги Сталіна у цій перемозі є головною темою численних фільмів, книжок і статтей в пресі. В них розгортається образ Сталіна як великого полководця, тобто прямо фальсифікується тодішню дійсність, замовчується повністю совєтсько-німецьку „приязнь" і повну анархію в СССР в перші роки війни, як і замовчується американську допомогу СССР. Початків цієї леґенди довкола Сталіна знову треба шукати ще в 70-их роках, в той час мільйонним тиражем вийшли літературні твори про Сталіна і його „заслуги", насамперед в книжках Чаковського та Стаднюка, в спогадах маршала Жукова. Проте справжнього розквіту сталінська тематика зазнала в сорокову річницю перемоги над Німеччиною. Совєтське телебачення передало 15-серійний фільм про перемогу, де вже з'являється і постать Сталіна. А в фільмі режисера Матвєєва „Победа" Сталін вже є головним героєм. Заслуги Сталіна визнав і Ґорбачов на святковому зібранні в Кремлі, отримавши за це довготривалі бурхливі аплодисменти від зібраної на цих святкуваннях совєтської верхівки. Але культ Сталіна як заслуженого спасителя імперії насамперед знайшов широкий відгук серед мільйонових мас „російських патріотів" і це, можна сказати непов'язане з пропагандою зверху. Той культ є передусім пов'язаний саме з російською імперіяльною героїкою, що сьогодні майже без маски виринає з-поза комуністичної фразеології.

Видатні літератори „русскої партії", саме видатні тим, що вони без обиняків у своїх творах, не так мистецького як „патріотично" — російського характеру — розгортають картину „місії" Росії в світі і щодо цього куди „перепльовують" колишніх російських слов'янофілів. Тоді, як в неросійських республіках кожний найменший натяк на національну самобутність непов'язану з „щедрими" впливами Москви — вважають „кримінальним злочином", нові, непов'язані вже навіть умовно з совєтською марксо-ленінською фразеологією „мистецькі" твори друкуються окремими книжками і на сторінках совєтських московських журналів.

Так, наприклад, на сторінках передового московського журналу „Новий мир" (ч. 1, 85) надруковано повість Ю. Бондарева „Игра", в якій між іншим пишеться таке: „Росія — одна з найнезвичайніших країн. І такої другої немає в природі. Якщо вже хтось і спасе заблудлу цивілізацію, то саме Росія..." Як? Не знаю. І за скільки літ, — не знаю. І якими жертвами — не знаю. Але, можливо, в ній запрограмовано совість світу... Америці того не дано. Там розпуста духа вже пройшла... І там прийшло до заключення повної однозгідности з чортом".

Це тільки дрібний приклад того процесу відродження „російського патріотизму", який тепер масово проходить в рамках „великого російського народу". Вже за Сталіна росіянам приписували всі передові винаходи світу. Отже, не Росії треба будь-чого вчитися від „гнилого" Заходу, а саме Заходові від Росії. Сьогодні ж той процес продовжується. В фільмі режисера Міхалкова про російського вченого Ґрибоєдова заперечується ніби той йшов західніми шляхами, твердиться, що він хотів

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про проповіді до неприсутніх

У нас дуже часто говорять, що і є дійсно правдою, що священик завжди говорить гостру проповідь до неприсутніх у церкві. Воно і правдиве, бо ми самі не раз таке переживали, слухаючи закидів, які ніяк нас не торкалися.

Добре пригадуємо, як одного разу ми стояли в церкві на одній з наших національних річниць, яку наші „батьки народу" не узгіднили завчасу з парохією і у висліді — лиш одна частина зорганізованої молоді взяла участь у Панахиді. Розуміється, парох церкви ніяк не був з того вдоволений, що й висловив в часі свого слова. У результаті, ці його слова почули тільки ці, які саме прийшли на правильно визначену дату і не було ніяким дивом, що діти тихцем питали нас: „Чому отець на нас кричить, коли ми тут є?"

Отже це, що говорять, справді відповідає дійсности, і це можна пристосувати також до інших життьових ситуацій.

Ось, наприклад, не один раз маємо таке почуття, коли пишемо наші тижневі фейлетони „Про це і те" чи інші статті на українські теми. Звичайно їх читають саме ті, до яких вони не стосуються і саме ті беруть собі їх найбільше до серця. А ці, що ми мали їх на думці, пишучи, ніколи навіть не завдають собі труду, щоб перечитати, а вже зовсім неможливе, щоб вони відгукнулися та написали до редакції свою думку та трохи подискутували з автором.

Часто чуємо від справжніх нечисленних читачів таку заввагу: „Ви добре написали, але ніхто цього не читає"...

В останньому часі завважуємо, однак, що дехто таки читає статті в „Свободі", але ті, що їх читають не є цею публікою, яку ми хотіли б досягнути та з якою хотіли б започатковувати розмову.

У висліді, вертаємося до нашого початкового твердження, що „говоримо до неприсутніх".

І як це зробити, щоб здобути увагу саме них неприсутніх?

О—КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО „ЯППІС"

Останнім часом „Свобода" видрукувала такі статті і листи про „яппіс: ред. Ольги Кузьмович, витримані в мінорних тонах, і Теодозії Кічоровської в мажорних. Був і лист із закликом не узагальнювати негативів „яппіс".

Справа досить поважна, хоч би тому, що до цієї вікової групи ми постійно звертаємось як до „нашої надії". Справа ще й тому поважна, бо вимагає не припадкових статтей, а соціологічних і демографічних студій.

Спис досягнень вашінґтонських „яппіс" у листі Т. Кічоровської до редакції „Свободи" досить імпозантний, включно з „елегантною" перекускою після показу фільму „За стерном долі". Досі вираз „елеґантність" до їжі не вживалось. Тут краще вжити синонім смачна; але це дрібниця. Хочеться вірити, що перекуска після фільму була „елегантна", але як таку „елегантність" погодити із занедбанням пам'ятника Шевченка у тому ж Вашінґтоні. Вигляд пам'ятника далеко не елегантний. Про це „Свобода" пише досить часто.

О, мово рідна! У того, хто не читає американської преси „яппіс" виглядає як страшна звірюка минулої геологічної доби.

Михайло Кучер

Ню Йорк, Н.Й.

НЕВЕСЕЛІ ПЕРСПЕКТИВИ

В інформації про наради Комітету для Відзначення Тисячоліття Християнства в Україні („Свобода" з 22-го серпня ц.р.) вичитав я при кінці того звіту таке: „У пленарному засіданні 17-го серпня ц.р. не брали участи члени Українського Визвольного Фронту. Голова Президії д-р Ю. Старосольський отримав був запит від голови ООЧСУ проф. Миколи Чировського, чи не можна перенести засідання куди інде, а не переводити його в будинку УНСоюзу. Д-р Старосольський відповів, що це неможливо з технічних причин, бо вже повідомлено людей з далеких місцевостей. Тоді д-р Чировський заявив, що з уваги на місце перебування засідання УВФронт участи не візьме". Водночас д-р Чировський заявив, що ці організації візьмуть участь у наступному засіданні, коли воно буде назначене в іншому місці.

Горбачов відмовився від стрічі з Реґеном у Ню Йорку, але совєти і Америка вороги. Невже УВФронт трактує УНСоюз як „ворога"? Не міг проф. Чировський прийти на засідання в приміщенні, яке визначив голова комітету, а там жадати, щоб наступне засідання відбулось, наприклад в домівці Організації ВФронту?

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Мирон Куропась

ВОЛОДИМИР ДУШНИК — БОРЕЦЬ ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ

(Ця стаття була написана ще перед смертю св. п. д-ра В. Душника)

У той час, коли я зростав у Чикаго в 1930-их роках, я мав багато особистостей, українців американців, на яких взорувався. А тому, що я мав щастя бути сином батька, який був активним громадським і політичним діячем в обох організаціях — і в Організації Державного Відродження України (ОДВУ) і в Українському Народному Союзі (УНС), — я мав рідкісну нагоду не тільки чути й читати про різних громадянських діячів, але також і познайомитися з ними особисто і пізнати їх.

Вгорі мого списка українських американських героїв був головний редактор „Свободи" Лука Мишуга, незаперечно один з найбільших ерудитів серед американських українців, людина міського хову, високих принципів і джентлмен. Лука Мишуга був візіонером, який залишив по собі спадщину, з якою навряд хто може рівнятися.

Поміж моїми молодшими героями був редактор „Українського Тижневика" Стефан Шумейко, інтелектуал, який зумів засипати прірву поміж українською й американською традиційною спадщиною. Перший предсідник Ліги Української Молоді Північної Америки і згодом президент Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), Стефан Шумейко був начебто лікарем наших хвороб, квінтесенційним українсько-американським дипломатом.

Іншим інтелектуальним будівничим мостів поміж Україною і Америкою був Володимир Душник, сучасник Шумейка, і він на протязі 1930-их і 1940-их років блискуче захищав честь і добре ім'я українців і українського націоналізму обома мовами — і українською і англійською. Доктор В. Душник допоміг визначити саму суть українського націоналізму для моєї ґенерації, народженої вже в Америці, в спосіб, що був легкий для нашого розуміння, такий, що ми могли його цінити і сприйняти. І це В. Душник робив у той час, коли український націоналізм був під атаками тоді як начебто „нацистський феномен" з боку оркестрованого совєтами і сильного в ЗСА т. зв. Народного Фронту і також жидівської Анти-Дефамаційної Ліґи (АДЛ) з Б'най Б'ріту. Сьогодні, коли наша громада є знову під атаками з тієї самої сторони, варт пригадати собі, що писав цей українсько-американський публіцист майже 50 років тому в двох періодиках, що їх видавала ОДВУ. Це справжня данина талантові до мов д-ра Душника, який у той сам час був і редактором „Націоналіста", публікації українською мовою, і „Трайдента", періодика, що появлявся англійською мовою.

Для Володимира Душника ніколи не було роздвоєння поміж відданістю Україні й льояльністю до Америки. „Націоналізм є любов до країни і готовість покласти за неї своє життя", — писав він в 1936 році в „Націоналісті". „Особа, що зростала й формувала свій світогляд як український націоналіст, — буде стовідсотково кращим громадянином Америки, ніж така людина, що не знає націоналізму (любови до батьківщини) взагалі.

Відповідаючи на обвинувачення „Популярного Фронту", чи то пак „Народного Фронту", що ОДВУ є фашистівською організацією, Володимир Душник писав у 1937 році: „Ми доводили багато разів, що ми не фашисти і що ми не підтримуємо жадного виду диктатури, тоталітаризму й тиранії". Проводячи паралелю поміж визвольною боротьбою Америки й такою ж боротьбою за волю України, Душник писав: „Чи це були 'нацизм' або 'фашизм', що стали рушійною силою і дороговказами для Вашінґтона, Лінкольна та інших американських патріотів? Ні, це був американський націоналізм!"

Невідстрашені зростаючими по силі й по кількості атаками згаданого „Фронту" й інших комуністів, українські націоналісти, приблизно п'ять тисяч делеґатів і ґостей, зібралися на Другий Націоналістичний Конґрес на Гіпподромі в Ню Йорку 4-го вересня 1938 року. В особливому апелі до молодих українських американців, шантажованих ворогом і розгублених від фальшивих чуток про цей Конґрес, що їх поширювали американські сталіністи та їх поплентачі, Володимир Душник писав: „Пам'ятай це, українська молоде, що тебе кинуто в зневіру каламутною зливою брехливої пропаганди з усіх сторін. Ми — націоналісти є американцями, і ми віримо в американізм і в величні традиції Америки, які було здобуто в невгаваючій боротьбі проти всіх тяжких перешкод на шляху до волі й переваг супротивника так само, як наш народ (український народ) тепер бореться. Ми не поширюємо чужих догм по Америці, — навпаки — ми поширюємо і пропаґуємо

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Качор

ЗМАГ ДО ДОБРА І КРАСИ НАРОДУ

IV

Одначе мрією українських кооператорів було придбати для РСУК власний дім, Дім Української Кооперації, бо соромно було, щоб верховна українська кооперативна централя примішувалася у чужому будинку, тоді коли майже кожна сільська кооператива мала власну хату. Мрію цю зреалізовано в 1936 році, коли то РСУК закупив, за 165,000 золотих дуже гарну посілість при вул. Технічній ч. 1. У закупленому домі добудовано ще один поверх і вже весною 1937 року РСУК перенісся до власного, дуже гарного, з модерним урядженням, дому, що був направду репрезентативною посілістю української кооперації.

• • •

Зовнішнім виявом організаційної сили української кооперації в Західній Україні були два кооперативні свята у Львові, а саме величаве посвячення прапора Ревізійного Союзу Українських Кооператив у 1934 році та посвячення його дому в 1938 році.

Про ці свята варто згадати хоч кількома реченнями окремо.

Перше свято відбулося 3-го червня 1934 року на великій і репрезентативній площі „Сокола-Батька" у Львові (що площу польський уряд у 1939 році насильно відібрав від українців — прим. А.К.).

Свято почалося о годині 9-ій ранком Службою Божою, яку відслужив Владика Никита Будка в асисті кількох священиків, а співав хор богословів під проводом нитомця Володимира Жолкевича. Перед каплицею засіла Президія РСУК і запрошені гості. Під кінець Служби Божої приїхав Митрополит Кир Андей Шептицький, про що повідомив голосником зібрану масу народу посол З. Пеленський. Вся площа привітала Митрополита оплесками і окликами „Слава!"

Митрополита привітав від РСУК інж. Ю. Павликовський і попросив доверишти посвячення прапора, що стояв ліворуч престола завинений білим покривалом. Коли покривало знято, хорунжий Іван Грабар розкинув великий чудовий прапор, з одного боку малиновий, а з другого боку блакитний. На прапорі був вишитий написгасло: „В об'єднанні власних сил — до добра і краси!".

Після акту посвячення Митрополит виголосив дуже зворушливу промову, моттом якої були слова Ісуса Христа: „Я прийшов не на те, щоб мені служили, а на те, щоб служити". Промова ця була повністю видрукована в „Свободі" з дня 20-го вересня н.р. Там теж був поданий опис цього величавого свята.

Друге подібне кооперативне свято — це було посвячення Дому Української Кооперації у Львові, яке відбулося 16-го жовтня 1938 року. Акту посвячення доконав Владика Никита Будка в асисті оо. Л. Куницького, Д. Демчишина і В. Фіголя. Перед тим у Народному Домі відбулася святочна Академія, на якій директор О. Луцький виголосив доповідь про розвиток української кооперації, а святочні промови виголосили інж. Ю. Павликовський і д-р К. Левицький, — останній і перший президенти РСУК. У цьому святі брали участь представники всіх українських центральних установ у Львові та представники Окружних і Повітових Кооперативних Союзів і багато учасників від низових кооператив з цілої Галичини, наче передчуваючи, що це останнє кооперативне свято на рідних землях.

• • •

Не місце тут, у короткій статті, обговорювати цю велетенську працю, яку пробив РСУК між двома світовими війнами на західньоукраїнських землях. Відмітимо тільки деякі найважливіші факти.

Організаційно всю працю в РСУК ведено в чотирьох Віддiлах, а саме: Фінансово-Адміністраційному, Ревізійному, Організаційному і Правному.

Фінансово-Адміністраційний Відділ очолював директор Іван Филипович, найстарший за стажем член Дирекції, який був єдиним директором Союзу в роках 1922-28, до часу реформи Союзу. Його заступником був Роман Левицький. У 1938 році в РСУК працювало 112 осіб.

Ревізійний Відділ, головна база існування, був відповідальний перед урядом за періодичну перевірку діяльности всіх українських кооператив, що були членами РСУК. Цей Відділ очолював директор Микола Капуста. Його заступником був Іван Грабар, а потім короткий час І. Мисак. У цьому Відділі в 1938 році працювало 53 особи, в тому 50 ревізорів.

Організаційний Відділ провадив директор Остап Луцький, а його найближчими співробітниками були: д-р Олена Степанів, секретар Відділу, посол Зенон Пеленський і мґр Ірина Гладка, кооперативна пропаґанда, ревізори І. Пилип'юк і В. Кубаєвич — зв'язкові з Окружними і Повітовими Союзами, редактор Андрій Жук очолював Статистичний Відділ, у якому працювало 6 осіб.

До Організаційного Відділу належали також кооперативні видання. У редакціях цих видань працювало п'ять осіб, а саме: в тижневику „Господарсько-Кооперативний Часопис", офіціоз РСУК, наклад 4,500 примірників, ред. Василь Софронів-Левицький, мґр Уляна Старосольська і д-р І. Іванець. У науковому кооперативному журналі „Кооперативна Республіка" (наклад 1,000 примірників) працював д-р Карло Коберський, а в популярному часописі для широких мас „Кооперативна Родина" (наклад 55,000) працював редактор Роман Купчинський. Крім цього РСУК мав свою економічно-кооперативну бібліотеку, яку вів д-р Віталій Левицький.

Ролю зв'язкового між Організаційним і Ревізійним Відділами виконував директор І. Грабар. Крім цього зв'язковими були: для кредитових кооператив інсп. І. Ольховий, для молочарських інж. О. Зибенко, для шкільних д-р В. Петрів, для виробничих інж. Р. Раковський і д-р О. Степанів для кооператив здоров'я, що їх на терені Галичини було три.

Правний Відділ очолював відомий юрист Михайло Корчинський, а по його смерті д-р Д. Бречка.

Про розміри ревізійної і організаційної праці найкраще

(Закінчення на стор. 4)

З'їзди комбатантів

Як уже інформовано, Братство колишніх вояків 1-ої УД УНА відбуло на оселі Українського Братського Союзу „Верховина" в Глен Спей під час Дня Праці 31-го серпня та 1-го вересня ц.р. аж два з'їзди: 19-ий делегатський з'їзд Крайової управи в ЗСА й 8-ий Головний з'їзд (світової) управи. З'їзд Крайової управи скликується згідно із вимогами статуту що два роки, а Головний з'їзд — що три роки. На обох з'їздах обрані клітинами Братства делегати сходяться, щоб обговорити проблеми Братства, заплянувати працю на наступні роки та вибрати нові управи.

Моттом обох з'їздів був заклик Головної управи „Не дайте знеславити пам'ять наших бійців, які впали на полі бою за Державність України", згідно з яким велися ділові наради та в цьому дусі прийнято резолюції.

Крайовий з'їзд заслухав звіти управи, яку в минулих двох роках очолював Осип Голинський, продискутував осяги виконаної праці та по апробаті перевибрав Крайову управу в майже незміненому складі. Учасники з'їзду особливо турбувалися роз'єднанням у громаді та прийняли резолюцію станиці в Чикаґо, в якій доручається Крайовій управі вжити всіх заходів для об'єднання громади в ЗСА в найближчі два роки, а якщо до цього не дійде, зробити відповідні консеквенції. Поділ в громаді є тим більш дошкульний, коли брати під увагу запеклу кампанію КҐБ не лише проти „дивізійників", але теж проти всієї української громади в діяспорі. КҐБ веде цю кампанію майже одверто під плащем „вишукування воєнних злочинців". Особливо завзяту, повну наклепів кампанію проти всіх українців вела преса та всі засоби масової інформації в Канаді. Час від часу ці наклепи появилися в американській, переважно „бруковій" пресі. Вслід за цим прийшла вимога до канадського уряду прослідити справу воєнних злочинців серед емігрантів. У висліді цього покликано в Канаді „Комісію Дешена". Покищо вона веде переслухання, в яких Братство 1-ої УД УНА заступає адвокат Ярослав Ботюк. Він є одним із нечисленних адвокатів оборонців доброго імени української спільноти від ворожих наклепів. Я. Ботюк виголосив вичерпну змістовну доповідь, в якій вияснив делегатам підложжя створення Комісії Дешена та хід переслухання свідків перед цією комісією. Він підкреслив, що зараз не йдеться про вишукання „злочинців", але через ворожу дезінформацію, ведену органами КҐБ, підбурюється деякі жидівські кола на чолі із Візенталем проти всієї української спільноти. З цієї причини оборона доброго імени є конечною не тільки для дивізійників, але також для цілої української громади.

В неділю, 1-го вересня ц.р. Головна управа відбула 8-ий з'їзд. На з'їзді було 47 делегатів від крайових управ з Канади, ЗСА, Німеччини, Арґентини та Австралії. Як в минулому, так і на цьому з'їзді найважливішою точкою нарад була видавнича діяльність управи. Зв'язок між членами утримується через одинокий український комбатантський журнал „Вісті Комбатанта" який Головна управа видає разом з іншими комбатантськими організаціями, а останньо при співпраці українсько-американських та канадських ветеранів. Крім цього видавництво друкує книжки з джерельними матеріялами, розуміючи вагу документації для майбутніх поколінь. Досі появилося чимало книжок з документальними матеріялами. Деякі видання появилися також накладом членів Братства (В. Верига та інші), а останнім виданням є збірка наклепницьких пресових статтей „Alleged War Criminals in North America", Vol. I. A collection of newspaper Articles and Related Documents. 306 p. яку можна набути у видавництві „Вісті Комбатанта" або через станиці Братства.

Широко обговорено заходи видати історію дивізії. Заходи ці було порушено давніше, ще за життя сл.п. ген. П. Шандрука, але з різних причин історія ще й досі не появилася. Фонди на її видання почав збирати Юрій Тис-Крохмалюк який придбав також деяку кількість матеріялів, а сл.п. П. Шандрук з дружиною залишили на цю ціль значну суму грошей. Зараз ідуть інтенсивні старання прискорити видання цієї історії дивізії.

Під час обох з'їздів стверджено, що треба зміцнити та підтримувати тісний контакт з членством. Ця організаційна спосність є дуже важна, щоб відбити та протиставитися ворожим наклепам і створити на цю ціль фінансову базу.

Досі інтенсивна атака ішла на Братство в Канаді, де також діяла президія Головної управи. Беручи це під увагу, з'їзд уділив уступаючій управі абсолюторію з признанням за ведення праці в цьому найтяжчому періоді існування Братства. Номінаційна комісія подала пропозицію перевибрати управу в майже незміненому складі (доданий є лише один вільний член та поширено Контрольну-комісію до 5 членів). Внесок цей прийнято одноголосно.

Перший раз в історії Братства два з'їзди (19-ий Крайовий та 8-ий Головний) видали спільні резолюції. В резолюціях підкреслено, що через 35 років існування Братства 1-ої УД УНА його члени були одними із найактивніших серед українського суспільства. З цієї причини Кремль почав наступ на 1-шу УД УНА. Дивним є тільки те, що деякі жидівські та державні кола вільного світу включилися активно в цю акцію Кремля.

Новообраний голова Головної управи д-р Мирослав Малецький в заключному слові подав короткий плян праці, в якому найважливішими точками були: видати книжку про дію Комісії Дещена (по її закінченні), переорганізувати видавничу діяльність, виготовити індекс „Вістей Комбатанта" та підтримати створення центру документації при СКВУ.

Слід відмітити, що в обох з'їздах брали участь як гості представники американсько-українських комбатантів — Г. Полчі та А. Кобрин, канадсько-українських — сотник Богдан Панчук (він є почесним членом Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА). Українських комбатантів репрезентували: Михайло Ткачук — ОБВУ у Великобританії, Микола Турецький — ОБВУ в ЗСА, В. Йовик — товариство колишніх вояків УПА ім. Тараса Чупринки та В. Білевич — об'єднання колишніх вояків УПА.

В суботу вечером відбувся бенкет, яким вміло провадив переобраний голова Крайової управи ЗСА Осип Голинський. Головну промову виголосив д-р М. Малецький, в якій подав загальні відомости про життя комбатантів серед теперішніх невідрадних відносин праці. Обширний привіт виголосив почесний член Братства, голова канадських ветеранів сотн. Б. Панчук. Коротко привітав побратимів голова Українського Братського Союзу Іван Олексин, а присвячений воякам власний вірш виголосила пані Ольга Линник.

По бенкеті відбулася традиційна забава при звуках оркестри „Хлопці зі Львова".

В неділю по Службі Божій о. митрат Білинський та митрофорний протоєрей о. Пастухів відслужили соборну панахиду на могилі-пам'ятнику, де при численній участи дивізійників і громадянства зложено вінок, вшановуючи поляглих вояків 1-ої УД УПА.

В розваговій частині з'їздів відбувся концерт, якого виконавцями були переважно молоді мистці.

Концерт започаткувало музично-вокальне тріо: молоді брати Володимир та Ярослав Завійські та Евген Тилявський. Вони з доброю інтерпретацією та відчуттям виконали кілька козацьких, повстанських та дивізійних пісень.

Веселий монолог Романа Колісника, що сатирично зображував події під час з'їзду, викликував веселий сміх серед глядачів.

Приємною появою була молода талановита піяністка Уляна Пінковська, асистент учителя музики в Джуліярд Мюзик Скул. Вона технічно бездоганно та з великим чуттям виконала два музичні твори.

На закінчення концерту акордеоніст-віртуоз Алік Худолій, знаний зі своїх виступів на „Союзівці", виконав прекрасно в'язанку українських мелодій та танців.

З'їзди пройшли в дружній комбатантській атмосфері, технічно знаменито зорганізовані і в понеділок всі комбатанти роз'їхалися домів з позитивним наставленням об'єднано працювати для добра всієї української громади.

Г. Р.

Ґлен Спей — Українському Музеєві

Перед українською громадою в Америці виникли нові великі завдання у зв'язку з відзначенням Тисячоліття християнства в Україні та з потребою оборони доброго імени українського народу перед посиленою кампанією очорнювання його. Ці завдання вимагають великих фінансових ресурсів. В той же час громада мусить підтримувати свої раніше створені установи, які проявляють корисну й активну діяльність, як теж закінчити раніше запляновані проєкти. До них належить, наприклад підтримка видання дальших томів Енциклопедії Українознавства, як теж розбудова та підтримка Українського Музею в Ню Йорку, який своєю дев'ятирічною роботою довів, як багато він може зробити для виховання молодого покоління в любові до української культури та інформування світу про наші здобутки в ділянці мистецтва. Український Музей — це установа, що має майбутнє. Українська культура була, є й буде творитися і завжди буде потреба зберігати її найкращі зразки. Ця установа має добрі передумови здобувати фінансову підтримку від американських агенцій, якщо українська громада виявить заінтересування нею і готовість їй допомагати.

Багато наших громадян розуміють важливість існування Музею й добрі перспективи його дальшого розвитку. Перед ведуть у підтримці цієї установи відділи Союзу Українок Америки. Вони влаштовують спеціяльні імпрези для популяризації роботи Музею і збірки фондів. Це переважно союзянки, які при різних нагодах жертвують на Будівельний фонд чи взагалі на підтримку роботи Музею.

Так, нещодавно, 18-го серпня ц.р., відбувся в Ґлен Спей День Українського Музею, зорганізований місцевим 62-им Відділом СУА. Завдяки подиву гідним зусиллям управи цього Відділу а зокрема його голови Ірени Кіндрачук, з'їхалося 170 осіб, деякі навіть з далеких околиць, щоб взяти участь в багатій, добре зорганізованій імпрезі. Вона включала смачний полуденок, приготований кухнею оселі „Верховина", до якого приґравала Ґерта і Богдан Ґірняки, виставку вишивок, влаштовану мистецькою референткою відділу Надією Кандюк, показ скульптур Івана Кондри з Керґонксону, зроблені з паперової маси („маше") та окрему програму.

В програмі виступали солістка Люба Сохан при фортепіяновому супроводі свого чоловіка д-ра Олега, які спеціяльно приїхали з Йонкерсу, щоб допомогти місцевому відділові СУА, деклямації Галини Біровець і Ярослави Гунчак, а місцевий хор під керівництвом інженера О. Гапія відспівав кілька пісень. Під кінець голова управи УМ Б. Цимбалістий поінформував присутніх про діяльність Музею, його пляни на майбутнє та потреби.

В одній частині залі, прикрашеній картинами гуцульської тематики відбувалася виставка дерев'яної плоскорізьби Зенона Голубця. Аркадія Оленська-Петришин, представляючи мистця, вказала на його мистецьку індивідуальність, а противагу іншим або мистцям, які продукують на те, щоб підлещуватися сентиментальности та невибагливому смакові публіки. Слава Ґатів подарувала свою одну картину для виграшу, який приніс 230 дол. для Музею.

Під час імпрези учасники зложили свої пожертви на суму 1,486 дол. До того 62-ий відділ СУА додав свою пожертву в сумі 1,403 дол. Раніше цей відділ пожертвував 1,462 дол. Коли зважити, що більшість мешканців Ґлен Спею і членок Відділу — це пенсіонери, їхня жертвенність справді велика.

Не меншим успіхом був піднесений настрій, почуття гордости й самопошани з приводу успіхів Українського Музею, які присутні спонтанно висловлювали в розмовах. З етнічних груп тільки українці і жиди зуміли створити і вдержати в Ню Йорку цій метрополії усього світу, музеї на високому професійному рівні. Присутні переконалися, що Український Музей став одним з тривалих здобутків не лише Союзу Українок Америки, але й усієї української громади в Америці.

В. С.

„Русская..."

(Закінчення зі стор. 2)

(Закінчення зі стор. 2)

послабити впливи Заходу в Росії. А один із видатних представників „русскої партії", що маляр І. Ґлазунов на сторінках офіційного совєтського журналу гостро критикує фільм А. Тарковського про середньовічного російського церковописця Андрея Рублєва (тепер Тарковський живе на Заході) за те, що той не зобразив Рублєва як великого російського патріота. Цікаво, що в оцінці фільму Тарковського про Рублєва Ґлазунов однозгідний з еміграційним представником „русскої партії" Солженіциним.

Немає жадного сумніву, що ця російсько-патріотична течія має сьогодні вирішний вплив на совєтську внутрішню політику. В ім'я посилення імперії в СССР розроблено широкий плян ліквідації національних мов та культур. Коли ще за часів Сталіна той процес не був яскраво відкритим, сьогодні явно у всіх республіках надається перевагу російській мові та культурі, перевагу „російському духові і патріотизмові". І нехай нікого не обманює той факт, що в СССР і далі друкуються численні книжки та преса неросійськими мовами, що там театри грають також неросійськими мовами. Все це уважають тимчасовим, перехідним явищем до майбутнього „злиття" народів. Нав'язуючи неросійським республікам російське шкільництво, починаючи з дитячих садків, плянується, що в майбутньому, коли щораз то більше не-росіян своєю рідною мовою вважатимуть російську, майже автоматично відпаде потреба видавати книжки та пресу неросійськими мовами. Вже сьогодні повільно обмежуються тиражі національних періодиків та книжок, в майбутньому вони мають взагалі зникнути, чи набрати незначного провінційного явища. І лише так можна оцінювати сучасну національну політику, не підпадаючи під вплив офіційної совєтської пропаганди про „розквіт" і „дружбу" націй в СССР.

Нарешті й Баффало гостититиме проф. В. Кубійовича

Енциклопедія Українознавства є найбільшим культурно-науковим досягненням нашої діяспори. Як добре, що чимраз більше нас це розуміє і доцінює.

З ініціятиви Допомогової Секції в Баффало, яка від років є активним співучасником Акції "С" з метою допомоги у виданні Енциклопедії Українознавства, створився в дні 5-го вересня ц.р. Громадський Комітет для влаштування зустрічі з представниками Енциклопедії Українознавства д-ром Володимиром Кубійовичем, д-ром Атанасом Фіголем, д-ром Аркадієм Жуковським і проф. д-ром Василем Маркусем.

Спеціяльним листом з 28-го серпня ц.р. були запрошені всі місцеві організації на нараду в справі влаштування зустрічі. Не всі прислали своїх представників (може через повакаційний час), але віримо, що в майбутньому всі допоможуть в підготові бенкету, який відбудеться в неділю, 3-го листопада ц.р. в залі української православної церкви, при 200 Комо Парк бульвар, в год. 4-ій по полудні.

До почесного комітету увійшли присутні на нараді отці: о. митрат д-р Павло Іванів, о. Маріян Струць, о. пресвітер Богдан Сенньо і рішено попросити інших українських душпастирів.

Головою Ділового комітету вибрано одноголосно Оксану Бережницьку, секретарем інж. Михайла Салдита, фінансовий сектор очолили: Зенон Боднарський, Михайло Мохнач і Теодозій Пришляк, членами стали представники місцевих організацій.

Рішено з нагоди приїзду представників Енциклопедії Українознавства подати інформацію про неї відповідним американським середовищам.

Слідуючі сходини комітету для влаштування зустрічі відбудуться у четвер, 26-го вересня, в год. 7-ій вечора в авдиторії школи св. Николая, при 995 Філдмор, на які проситься прибути представників всіх організацій, як теж всіх людей доброї волі, що хочуть спільно працювати для успіху так важливої імпрези.

Ніля Стецьків

Невеселі...

(Закінчення зі стор. 2)

При такій настанові організацій ВФронту, бойкотів уже на зачатку, годі ворожити багато успіхів у заходах відсвяткувати спільно і гідно річницю цієї в першій мірі церковно-релігійної а не політичної події. Іноді буває людині прикро, що вона народилась українцем. І соромно.

Член УНСоюзу

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Друга

сл. п. д-ра Володимира Душника

складаємо 100 00 дол на ПОТРЕБИ ЗУАДК у Філядельфії, Па

Бруклин, Н. Й. Лідія й Осип ОРИШКЕВИЧІ

Українська Вільна Академія Наук у США

ділиться з Українським Громадянством сумною вісткою, що 2-го вересня 1985 р. на 91-му році життя після недовгої недуги, упокоївся у своєму мешканні в Сиракюзах

св. п. інж.

Всеволод Анатолієвич СОКОЛОВСЬКИЙ

колишній вояк Армії УНР та довголітній прихильник Академії і жертводавець на її цілі

ПОХОВАНО Покійного на цвинтарі св. Луки в Варнерс Н. Й. (біля Сиракюз), 4-го вересня 1985 р.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Приятелям Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Управа УВАН

Ділимося сумною вісткою, яка наспіла з Німеччини що наш Найдорожчий КУЗИН

бл. п.

ГРИГОРІЙ РАКОЧИЙ

уродженець Настасова, відійшов у Вічність на 81-му році життя.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в п'ятницю, 30-го серпня 1985 р. з храму Покрови Пресвятої Богородиці на цвинтар „Вальдфрідгоф" в Мюнхені.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

буде відправлене в неділю, 6-го жовтня 1985 р., о год. 8 30 ранку в церкві св. Петра і Павла в Коговз, Н. Й.

У великому смутку:

кузини — РОМАН І ЯРОСЛАВА РАКОЧІ

племінники — РОМАН І ЛЕА РАКОЧІ (мол.)

АРЕТА І МИХАЙЛО КРУШЕЛЬНИЦЬКІ

Володимир Душник...

(Закінчення зі стор. 2)

любов до американських ідеалів, постійно закликаючи до праці й змагу за державне відродження землі наших батьків".

Як вороги України здобували все більші й більші впливи в З'єднаних Стейтах Америки, Комітет Не-американських дій у Палаті Репрезентантів започаткував інвестигацію організацій ОДВУ, УНСоюзу і Української Гетьманської Організації (УНО) 28-го вересня 1939 року. Тоді Володимир Душник, будучи переконаним, що націоналістична українсько-американська громада матиме врешті-решт змогу опрокинути фальшиві свідчення її переслідувачів, стверджував: „Занадто багато необгрунтованих оскаржень було кинуто на нас в останніх кількох роках, що отруїло мислення багатьох людей. Тепер ті обвинувачення можуть пролунати відкрито на форумі Конгресу, перед людьми, що зацікавлені пізнати факти, перед людьми, які не мають упереджень до іншонаціональних груп чи осіб і які знову й знову наголошують, що їхнім бажанням не є лише когось засудити".

На превеликий жаль, українсько - американським націоналістам ніколи не дано можливости представити їхню сторону справи перед Конгресом. Навпаки знеславлювання і намагання очорнювати українців перетворилися у тероризуючу кампанію проти українців, як тільки Совєтський Союз став американським спільником у Другій світовій війні. І аж до 1944 року тривав цей стан, коли нарешті, після докладного слідства Федеральним Бюром Інвестигацій (ФБІ), під час якого провідні діячі ОДВУ, УНСоюзу та УНО були примушені терпіти обшуки в квартирах, довгі переслухання та інші пониження, — вирішило ФБІ, що всі підозріння проти українців — американців націоналістичних переконань, були фабрикаціями і наклепами, поширюваними американськими комуністами та їх ступайками. Але та шкода, що нанесено тоді українській справі, була значна і жорстока.

Швидко після закінчення війни Володимир Душник став редактором англомовного журналу „Український Квартальник" і він присвятив наступні 40 років свого життя для добра справи, яку він так шляхетно захищав раніше.

Українська американська громада пошанувала Володимира Душника в березні місяці цього року, віддаючи йому належну шану за понад півсторічне світле служіння його народові. Українсько-американські провідні діячі й достойники підносили вгору його непромінальний вклад у скарбницю українського зорганізованого й інтелектуального життя в Америці, і він тут дістав три заслужені ним нагороди, переважно за його незвичайно корисну діяльність вже по Другій світовій війні.

Можливо з недогляду, на жаль, на Ювілейному вечорі дуже мало згадано про гідну подиву відвагу Ювілята, коли він у пресі складав дефініцію природи українського націоналізму, та про таку ж відвагу й сміливіть в обороні цього українського націоналізму в критичні роки, 1930-ті роки. Його готовість ставити чоло нашим сильним ворогам у З'єднаних Стейтах Америки під час цих років тяжкого випробування повинна служити світлим прикладом для усіх нас тепер, під час сучасних нападів і сучасної знеславлюючої українців акції з боку подібних кіл.

Оцінюючи з повною пошаною його жертовну й безкорисну, аж до самопожертви, відданість і вклад для української справи, я уважаю що це 1930-ті роки були найвищим шпилем його дуже важливої й корисної для України й Америки діяльности.

(З англійської мови Л. В-а).

Представники...

(Закінчення зі стор. 1)

(подія, що стала побудником для заснування Громади), хоч сама дослідницька праця сягала давніших часів. Київ променював і на інші центри українського життя — на Харкві через тамошню Громаду, на Одесу, на Львів, зокрема через Грушевського, на Петербург та інші осередки поза Україною.

Наукова конференція, присвячена збірникові прислів'їв М. Номиса, відбудеться восени цього року, а на березень 1986 року заплянованo конференцію під назвою „125 років Української Академічної Традиції". В цій конференції погодилися вже взяти участь професори: Роман Сербин, Марко Антонович, Юрій Гасцький (тема: „Наукова праця в Київській Громаді" та „Кіевская Старина", як організатор і виконавець наукової праці (1882-1906); (тема — діяльність „Общества Нестора Літописця"); Роман Шпорлюк, Олекса Біланюк і Юрій Шевельов (тема: „Українська Академія Наук у роки її відносної незалежности, 1918-1933); Ярослав Білінський, Ярослав Пеленський (тема „УАН, далі АН УкР СР у процесі совєтизації і після неї, 1929 — досі"); Василь Омельченко (тема: „УВАН з осідком у Німеччині і УВАН у ЗСА, 1946 і досі, здобутки й перспективи"). Ведеться листування з іншими науковцями.

Говорячи про видавничу діяльність УВАН і вручаючи дарунок — три томи вже здійснених праць, гості в Головній Канцелярії поінформували присутніх на зустрічі: головного предсідника д-ра Івана Флиса, головного секретаря Володимира Сохана, головного організатора Степана Гавриша і головного редактора „Свободи" Зенона Снилика, що наступні книжки з заплянованої серії „Джерела до новітньої історії України" появляться 1-го листопада. Мова про книжки — перша, це праця Дмитра Дорошенка про його предка — гетьмана Петра Дорошенка, під редакцією В. Омельченка, та друга книга — Аннали УВАН, англійською мовою, за редакцією проф. Якова Гурського; видання має темою українське мовознавство й присвячене 75-літтю проф. д-ра Юрія Шевельова.

Книги, передані в дарунок гостями Екзекутиві — це своєрідний „бестселлер" „Вибрані листи Пантелеймона Куліша", 326-сторінкова книга українською мовою, за редакцією Юрія Луцького і з передмовою Юрія Шевельова. Друга книга — „Недруковане й забуте", твори проф. Володимира Міяковського на теми громадських рухів XIX століття та про новітню українську літературу; 509-сторінковий том, зредагований проф. Марком Антоновичем. Ця перша книга серії „Джерела" має особливу вартість, бо виданням її вшановано незвичайно цінну людину, одного з основників відновленої УВАН, св. п. Володимира Міяковського шевченкознавця, дослідника української літератури, політичної думки та громадського життя XIX-XX сторіч, творця і довголітнього керівника Музею-архіву ім. Дмитра Антоновича УВАН у ЗСА, і це завдяки його хистові й відданій праці врятовано і зібрано в архіві-музеї тисячі документів і важливих видань, серед яких багато унікальних. Третьою книгою в подарунку є 478-сторінковий том „Українська Революція, документи 1919-1921", під редакцією Тараса Гунчака. Всі книги, ілюстровані і люксусово видані, є академічними виданнями з докладними анотаціями та іменними покажчиками, англомовними резюме і вступними статтями та зі списками жертводавців.

Поруч цих офіційних академічних видань, Академія теж займається публікацією серії „Доповіді й повідомлення" (Occasional Papers) для задоволення потреб широкої читацької публіки. Такими є видання ч. 1 „В Пам'ять Арнольда Марголіна (1877-1956); та „Харків у роки німецької окупації", спогади Любови Дражевської та Оксани Соловей Обидві публікації написані в дусі шукання українсько-жидівського порозуміння.

Цікава зустріч представників УВАН з Екзекутивою УНС закінчилася передачею дару від УНСоюзу на діяльність УВАН в сумі 1,000 долярів.

Змаг...

(Закінчення зі стор. 2)

говорять цифри за 1938 рік. У цьому році переведено 3,407 ревізій і 638 інструкторських провірок, зуживаючи на це 10,872 дні. На організаційну роботу, разом із усіма організаційними осередками зужито 33,354 днів, а на різні кооперативні курси зужито окремо 1,179 днів.

У цій великій ревізорській, організаційній та освітньо-виховній праці крилася таємниця успіхів української кооперації в Західній Україні між двома світовими війнами, під проводом РСУК.

У 1938 році РСУК об'єднував 3,455 кооператив, в тому 688 кредитових, 143 молочарських, 2,593 сільсько-господарських, 27 Окружних, або Повітових Союзів і чотири крайові централі („Народна Торговля", „Центросоюз", „Центробанк" і „Маслосоюз"). Всі ці кооперативи об'єднували коло 600,000 членів, їх обороти сягали до 120 мільйонів золотих, а працювало в тих кооперативних установах коло 15,000 осіб.

Про працю РСУК за німецької окупації у 1941-44 роках треба було б написати окрему розвідку, бо це були воєнні роки і зовсім інша настанова до кооперативної діяльности. У тих часах число кооператив зросло до 4,624, які об'єднували коло 800,000 членів, а їх оборотові фонди доходили до 1.5 мільярда золотих. РСУК працював у трьох Відділах: у Кракові під проводом І. Фостяківського, у Люблині очолював Відділ д-р Є. Храпливий, а у Львові — інж. Ю. Павликовський.

Одначе не цифрами треба міряти цю велетенську кооперативну працю під проводом РСУК, але треба іншого мірила, ідейно-морального і про це ще кілька слів на закінчення статті.

∴

Відзначуючи 80-річчя РСУК та праці українських кооператив під його проводом, треба тямити, що всі реальні надбання української кооперації пропали. Їх большевики знищили. Їх тепер не можна показати, зміряти чи порівняти до осягів теперішнього кооперативного руху в країнах вільного світу. Не легко також передати сучасному поколінню ідею та саму суть кооперативної праці того покоління, що цю працю переводила в рр. 1922-1939. Це був бравурний і неповторний соціяльно-економічний рух, базований на глибокій національній і християнській ідеї самодопомоги один одному, а зокрема своєму рідному братові по крові, щоб зберегти себе перед натиском ворога...

Українська кооперація під проводом Ревізійного Союзу Українських Кооператив і своїх фахових кооперативних централь, витворила в українському народі велике почуття національної гордости, свідомости та морально-духової сили, защеплюючи в сотки тисяч своїх членів нову, досі невідому, животворну ідею національного і господарського солідаризму та творчого альтруїзму. Вона витворила нову касту людей серед української спільноти, кооперативних людей, які наче новітні апостоли голосили вірність своєму поневоленому, але нескореному народові, нову віру у власні сили, защеплювали ентузіязм до праці і відданість „малим ділам", для великої мети, національного і соціяльного визволення. Українська кооперація вчила своїх членів точности, послідовности та солідности у виконуванні своїх обов'язків у щоденній праці, що позитивно впливало на цілу нашу суспільність. Кількатисячні кадри ідейних кооператорів за дуже малу винагороду, або й безплатно, розбудовували українське народне господарство, розуміючи, що лише господарсько самостійні народи можуть належно розвинути культурну й політичну роботу та добитися для себе належних прав у „можних" сучасного зматеріялізованого світу.

Що такі глибокі етичні й моральні засади лягли в основу праці української кооперації і що вона зуміла сконсолідувати коло себе майже ввесь український народ, без огляду на релігійні чи партійні різниці, то в тому велика заслуга саме Ревізійного Союзу Українських Кооператив і його провідників, які засдно і всюди проповідували, що співпраця в кооперації мусить базуватися на взаємній пошані і довір'ї людини до людини, шануючи в людині людську гідність, особовість і вільну думку.

Відзначуючи 80-ті роковини оснування РСУК у вільному світі, вшановуючи пам'ять його провідників, ми українські кооператори і громадяни у вільному світі, обіцяймо собі, що і ми можемо, і повинні працювати для добра українського народу у вільному світі так, як працювали провідники РСУК і їх тисячні співробітники, під гаслом: „в об'єднанні власних сил до добра й краси", бо лише в цей спосіб осягнемо нашу мету у вільному світі, тобто збережемо свою національну ідентичність і допоможемо у визволенні українському народові на рідних землях.

СОРОК РОКІВ ПРОЖИВ у ЗСА під чужим іменем колишній вояк гітлерівської армії, який втік у 1945 році з американського табору для військовополонених. Сорок років Г. Гертнер ховався під іменем Денніса Вайлса. У 1979 році професор історії Тексаського університету Арнолд Краммер написав книгу під назвою „Нацистські військовополонені в Америці". Серед інших в книзі згадувалося ім'я Ґертнера. Вайлс-Ґертнер зв'язався з професором і запропонував йому написати разом книгу про власну долю. Книжка ця незабаром вийде у видавництві „Стейн енд Дей" під назвою „Останній вояк Гітлера в Америці". Не бажаючи більше ховатися під чужим іменем і не відчуваючи за собою ніякої серіозної вини, Ґертнер зголосився до імміграційного бюра у Сан Педро, Каліф., і розповів про своє минуле. Служба іміграції повідомила, що не має наміру висилати Гертнера з країни як „небажаного чужинця".

КОНҐРЕСМЕН БИЛЛ НЕЛСОН, демократ з Фльориди незабаром полетить у космос на міжпростірному кораблі зі стартового майданчика, що знаходиться всього три милі від того місця, де колись поселився його дід. „Я не можу прийти до себе з радости, — сказав Б. Нелсон, коли 6-го вересня НАСА оголосила, що його кандидатура офіційно затверджена. — Нарешті збувається моя давня мрія!" Нелсон буде другим членом Конгресу, який візьме участь у роботі космічної залоги.

ЗАКОЛОТИ, ПІДПАЛИ, грабунки й інші акти злочинности в англійському індустріяльному місті Бірмінгемі починають втихати і пожежники та інші робітники, очевидно, під охороною поліції, гасять вогні, відчищують місто від каміння, пляшок й іншого бруду. Подібні до Бірмінгему заворушення відбулися також в інших містах, але вони не мали такого ефекту і поліційні відділи скоро дали собі раду з ватагами чорних індійців. Пляновані заворушення в Лондоні і Ліверпулі взагалі не відбулися. Ціле щастя, кажуть спостерігачі, що в Бірмінгемі, завдяки тактиці поліції, не дійшло до масових вбивств, поранень і арештів. Від заколотів постраждали біля 100 осіб, а 30 осіб поліція арештувала, як небезпечних підбюрювачів і потенційних грабіжників.

ПРЕЗИДЕНТ ЕЛЬ САЛЬВАДОРУ Хозе Наполеон Дуарте, дочку якого схопили марксисти і вивезли у невідомому напрямку, заявив кореспондентам з нагоди 164 роковин незалежности Ель Сальвадору, що ліві партизани намагаються повалити силою легальний уряд і перетворити Ель Сальвадор на сателіта Москви. У зв'язку з активністю марксистів, збільшився також рух урядових військ, які ведуть принаймні у трьох провінціях посилені військові офензиви проти комуністів.

В НЮ ЙОРКУ ЗАКІНЧИЛИСЯ передвибори Демократичної партії на пост мейора міста. Переконливу перемогу на них здобув теперішній мейор Едвард Кач. За нього проголосувало 63,6 відсотка демократів, що набагато вище цифри, яку він досягнув на виборах 1981 року і майже не уступає рекордові, який встановив у 1953 році Роберт Ваґнер, діставши тоді 64,1 відсотка голосів. Е. Кач впевнено переміг у всіх п'ятьох частинах міста. Із 60 виборчих округів міста Кач переміг у 56. Мало хто сумнівається, що Едвард Кач не буде перевибраний мейором Ню Йорку на третю каденцію.

АГЕНТИ ФБІ ВВАЖАЮТЬ, що після проведених 30-го серпня 17-ох арештів пуерторіканських терористів можна вважати розгромленою головну терористичну організацію сепаратистів Пуерто-Ріко, яка діяла в ЗСА. Арешти були проведені в ЗСА, Мехіко і Пуерто-Ріко у зв'язку з розслідуванням нападу на інкасаторське авто, яке сталося у Гартфорді, Конн., 12-го вересня 1983 року.

УРЯДОВІ РЕЧНИКИ В Парижі повідомили, що президент Франсуа Міттеран відлетів на острів Муруоа на південному Пацифіку, де французькі вчені і військові відділи переводитимуть випробування атомової бомби й іншої нуклеарної зброї. Не зважаючи на протести пацифістів, які особливо протестують проти затоплення корабля, що був власністю антинуклеарної групи так званих зелених пацифістів із Західньої Німеччини і використовування Пацифіку для нуклеарних випробувань. Будучи в цьому районі світу, Ф. Міттеран зустрінеться з французькими амбасадорами в Австралії і Новій Зеляндії і так званою Координаційною групою спеціялістів, яка працює там вже від довгого часу.

УРЯД ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ Республіки наказав покинути країну на протязі 48 годин кореспондентові американського журналу „Нюзвік" Ройові Вілкінсонові тому, що він вміщувався у внутрішні справи ПАР і тенденційно інформував своїх хлібодавців про події в тій країні. Рішення у справі депортації Вілкінсона було прийняте після того, як заступник міністра закордонних справ Південної Африки критикував багатьох закордонних журналістів за тенденційність і „брехливість".

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

НЕ ТА ОСОБА

У повідомленні про відзначення 65-річчя ДЦ УНР в екзилі („Свобода" ч. 174 з 12-го вересня ц.р.) слід справити, що членом Ділового комітету не є інж. Борис Качуровський, але є П. Качановський. — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ 1985 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о *год. 2-ій по пол. в церковній залі* св. Йосафата з таким порядком нарад: відчитання протоколу, звіти — фінансовий, організаційний, хворих, союзові справи, дискусія, внески і закриття зборів. Проситься членство прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Ст. Васьків, предс., К. Шевчук, заст. предс., Ст. Приймак, фін. секр., Ст. Мартинюк, кас.

Вступайте в члени УНС